

لایحه «نظام‌نامه مشارکت محله‌ای شهروندان در مدیریت شهری»

مقدمه

در راستای الزام مقرر در ماده (۶۵) برنامه پنج‌ساله سوم توسعه شهر تهران (۱۴۰۲-۱۳۹۸) ابلاغی به شماره ۱۶۰/۲۵۲۰/۳۲۰۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۲ و به‌منظور یکپارچه‌سازی اقدامات و برنامه‌های شهرداری تهران در محلات شهر و ایجاد تعامل و هم‌افزایی بین واحدهای مختلف ستاد و صف در زمینه محله محوری و فراهم آوردن زمینه مشارکت محله محور شهروندان با توجه به ویژگی‌های متنوع فرهنگی، اجتماعی و قومی نظام‌نامه مشارکت محله‌ای شهروندان در مدیریت شهری به شرح ذیل به تصویب می‌رسد.

ماده یکم (۱): تعاریف

الف) مشارکت: عملی انسانی، جمعی یا فردی، آزادانه، آگاهانه، مستمر و اختیاری است که برای تحقق خلاقیت‌ها و توانایی‌های همه شهروندان در تصمیم‌سازی، تعیین اولویت‌ها، نظارت و اجرای پروژه‌ها، دسترسی به اطلاعات، ارزیابی تأثیرات برنامه‌ها و فعالیت‌ها و نحوه تداوم آن‌ها، سهم‌شدن در نتایج برنامه‌ها، طرح‌ها و فعالیت‌ها در سطح محله صورت می‌گیرد. همه ساکنان در شهر، بالقوه حق مشارکت و قدرت چاره‌اندیشی در مسائل عمومی شهری را دارد و کسی امتیازی بر دیگری ندارد.

ب) سازمان‌های مردم‌نهاد: به تشکلهایی اطلاق می‌شود که توسط گروهی از اشخاص حقیقی یا حقوقی غیرحکومتی به‌صورت داوطلبانه با رعایت مقررات مربوط تأسیس شده و دارای اهداف غیرانتفاعی و غیرسیاسی می‌باشد.

ج) محله: بخش قابل‌شناسایی از محدوده‌ای شهری و یا محدوده‌ای ترکیب شده از کاربری‌های تأمین‌کننده نیازهای ساکنان در ساختار شهر است. محله‌های شهری به مفهوم «واحدهای اجتماعی» حقیقی هستند که تا حدی به‌صورت اتفاقی و ناخودآگاه به وجود آمده‌اند و باگذشت زمان توانسته‌اند شکل و قالب ثابت پایداری به خود بگیرند و حریم معینی برای خود تعریف کنند.

د) اجتماعات محله محور: گروه‌های داوطلب مردمی از ساکنان محله که برای مشارکت در امور محله به صورت دائمی یا موقت در سطح محله فعالیت می‌کنند.

ه) مدیریت شهری: مجموعه سازمان‌های اجرایی و واحدهای ستادی زیرمجموعه شورای اسلامی شهر تهران و شهرداری تهران.

و) دبیرخانه ستاد مدیریت محله: دبیرخانه ستاد راهبری مرکزی ساماندهی مشارکت‌های اجتماعی در محلات شهر تهران که به منظور پیشبرد سیاست‌ها و مصوبات ستاد راهبری، در معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران تشکیل می‌گردد به اختصار «ستاد مدیریت محله» نامیده می‌شود.

ز) سرای محله: «سرای محله» محل استقرار اعضا و ارکان مدیریت محله و مرکز انجام فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی و ارائه خدمات مرتبط این حوزه در محله است.

ح) مدیر محله: «مدیر محله» شخصی است که به عنوان رکن اجرایی در ساختار مدیریت محله، تحت نظارت قانونمند هیات امنای محله، با زیر بخش‌های مختلف آن در مدیریت فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی در سطح محله مشارکت دارد و سرای محله و اماکن در اختیار ارکان مدیریت محله را در چارچوب قرارداد بهره‌برداری و دستورالعمل ساماندهی مشارکت‌های اجتماعی در محلات شهر تهران اداره می‌کند. مدیر محله، بر اساس آیین‌نامه «نحوه انتخاب مدیر محله»، به مدت دو سال (قابل تمدید برای یک دوره دیگر) انتخاب می‌گردد.

ط) خانه‌ها: «خانه‌ها» از ارکان اجرایی مدیریت محله می‌باشند که مسئولین و اعضای آن باهدف جذب مشارکت‌های مردمی و کمک به اجرای برنامه‌های مدیریت محله در قالب موضوعات تخصصی مرتبط، از بین افراد صاحب تخصص و صلاحیت‌دار ساکن محله انتخاب و زیر نظر مدیر محله فعالیت می‌کنند. شیوه تأسیس و انحلال خانه‌ها و نحوه ارزیابی و فعالیت‌ها به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط دبیرخانه مرکزی تهیه و ابلاغ می‌گردد.

ی) سامانه جامع محلات: دبیرخانه ستاد مدیریت محله مکلف است به منظور دسترسی آحاد شهروندان به اطلاعات محله، سامانه جامع محلات را راه‌اندازی و جهت بهره‌برداری در اختیار شهروندان قرار دهد. تمامی فعالیت‌های مالی، فرهنگی و اجتماعی، زیرساخت‌ها و امکانات موجود در سطح محلات در این سامانه بارگذاری خواهد شد.

ک) کارگروه بودجه‌ریزی مشارکتی: معاونت برنامه‌ریزی، توسعه شهری و امور شورا، به‌منظور اطلاع و مشورت در ارتباط با بودجه اختصاص‌یافته به هر محله، اقدام به تشکیل کارگروهی به نام کارگروه بودجه‌ریزی مشارکتی در سطح منطقه به ریاست معاون برنامه‌ریزی منطقه و با حضور رئیس دبیرخانه ستاد راهبری منطقه به‌عنوان دبیر و تمامی ذی‌نفعان محله‌ای اعم از نمایندگان انجمن‌های شورایاری، سازمان‌های مردم‌نهاد و ... می‌نماید.

ل) کارگروه‌های تخصصی شورایاری: بر اساس ماده (۸) اصلاح موادی از مصوبه تشکیل انجمن‌های شورایاری مورخ خردادماه ۱۳۹۸، یکی از ارکان انجمن‌های شورایاری، کارگروه‌های تخصصی است که به‌منظور حسن انجام وظایف و امور محوله اقدام به تشکیل گروه‌های کاری با حضور متخصصین مربوطه خواهد نمود.

م) برنامه توسعه محله‌ای: برنامه توسعه محله، برنامه‌ای است که از طریق شناسایی مشکلات کلیدی پیش روی توسعه محله اقدام به تدوین چارچوبی برای دستیابی محله به سرای توسعه‌یافتگی می‌نماید. این برنامه از چارچوبی انعطاف‌پذیر برخوردار بوده و وابسته به شرایط خاص و منحصر به فرد فضای محلی است؛ بنابراین، تمامی دخیلان توسعه را در فرآیند برنامه‌ریزی و اجرا در بر می‌گیرد و مبتنی بر مشارکت حداکثری اجتماع محلی، همکاری کامل دستگاه‌های مؤثر در بخش عمومی و زمینه‌های نهادی، امکان تحقق توسعه را در سطح محلی فراهم می‌کند.

ن) پروژه کوچک مقیاس توسعه محلی: مجموعه‌ای از فعالیت‌هایی است که باهدف رفع مشکلات و مسائل مختلف اعم از زیرساختی، کالبدی، فنی و عمرانی، ترافیکی و اجتماعی-فرهنگی محلات شهر تهران انجام شده و طی فرآیندی مشارکتی و بر اساس اولویت‌های تعیین شده از جانب مردم و انجمن‌های شورایاری و پس از انجام مطالعات توجیهی و تهیه پیوست‌های فنی، اقتصادی و اجتماعی آن توسط شهرداری منطقه در مدت معین (حداکثر یک‌ساله) و باعتبار مشخص برای تحقق بخشیدن به اهداف مشخص توسعه محله، ارتقای کیفیت زندگی و رضایت ساکنین آن انجام می‌شود.

ماده دوم (۲): اصول و اهداف

الف) اصول: نظام‌نامه حاضر، چارچوبی برای اقدام مشترک، هم‌افزا، همکارانه و تعاملی میان واحدهای ستادی و اجرایی مدیریت شهری و شهروندان تهران است که با تأکید بر تنوع زیست اجتماعی و فرهنگی، امکانات و حوزه‌های جلب مشارکت مستقیم و غیرمستقیم محله‌ای را بر مبنای اصول زیر تعیین می‌کند:

۱- اعتقاد به توانایی و مدیریت مردم بر مردم: اولین اصل در جلب مشارکت شهروندان در امور شهری و در مقیاس محله‌ای، اعتقاد عمیق به توانایی مردم برای مدیریت مردم بر مردم است. در این راستا مشارکت مردم در همه سطوح از تصمیم‌سازی تا اجرای تصمیمات، ضروری است.

۲- اعتقاد به لزوم تنوع برنامه‌ها و انعطاف‌پذیری عملکردها: دومین اصل پذیرفتن تنوع اجتماعی، فرهنگی و قومی در کلان‌شهر تهران و پیرو آن اعتقاد به لزوم تنوع برنامه‌های شهری در محلات متفاوت است. پرهیز از نسخه‌های واحد برای تمام محلات و انتظار عملکرد واحد داشتن از محلات متفاوت و متنوع در مواد نظام‌نامه مورد توجه قرار گرفته است.

۳- تغییر در دسترسی به منابع زیربنایی و نظام قدرت تصمیم‌سازی: هیچ مشارکت مؤثری بدون تغییر در دسترسی به منابع و نظام قدرت تصمیم‌سازی محقق نمی‌شود. در این نظام‌نامه اصل بر دسترسی حداکثری شهروندان به اطلاعات و داده‌های محله است.

۴- تقسیم قدرت منصفانه بین شهروندان فارغ از قومیت، جنسیت و طبقه اجتماعی: شهر تهران به واسطه ماهیت کلان‌شهری خود، مجموعه‌ای نامتوازن از بلوک‌های قدرت و ثروت است، ساکنان شهر بسته به نزدیکی یا دوری از این بلوک‌ها کیفیت زندگی متفاوتی را تجربه کرده و قدرت چانه‌زنی کمتر و بیشتری در امور شهری دارند. در این نظام‌نامه اصل بر تقسیم قدرت منصفانه برای تصمیم‌سازی، اجرا و نظارت بر امور شهری است.

ب) اهداف- اهداف نظام‌نامه حاضر بر اساس اصول بالا عبارتست از:

۱- افزایش مهارت‌های فردی شهروندان و دسترسی به فرصت‌های برابر: افزایش مهارت‌های فردی و دسترسی به فرصت‌های برابر به عنوان هدف نظام‌نامه، خود متضمن مشارکت مؤثرتر شهروندان خواهد بود. (ماده برایش بگذاریم)

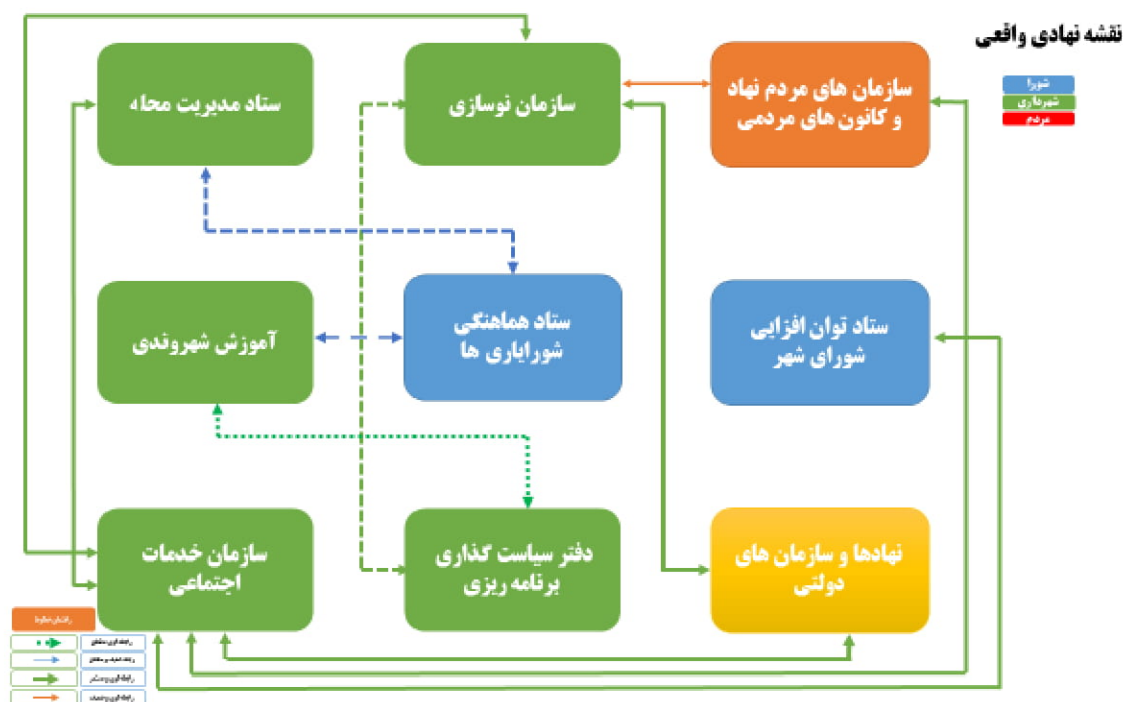
۲- افزایش همبستگی اجتماعی: جلب مشارکت محله‌ای و افزایش همبستگی اجتماعی لازم و ملزوم یکدیگر هستند. هدف از جلب مشارکت و محله محوری در این نظام‌نامه بالاتر رفتن همبستگی اجتماعی است.

۳- افزایش آگاهی، تمایل، اراده برای تغییر به سمت بهبود: در راستای اصل تغییر در دسترسی به منابع زیربنایی و نظام قدرت تصمیم‌سازی، افزایش آگاهی، تمایل، اراده برای تغییر به سمت بهبود هدف دیگر این نظام‌نامه است که بنا به ماهیت از وظایف و تکالیف شهرداری تهران به عنوان نهاد عمومی است.

۴- افزایش تعداد و نسبت افرادی که احساس می‌کنند می‌توانند بر تصمیم‌سازی در محلات خود تأثیر بگذارند: در راستای اصل اعتقاد به توانایی و مدیریت مردم بر مردم بالا بردن حس تأثیرگذاری از دیگر اهداف این نظام‌نامه است. تا زمانی که احساس تأثیرگذاری تقویت نشود، جلب مشارکت مؤثر شهروندان امکان‌پذیر نخواهد بود.

ماده سوم (۳): ارکان ستادی، منطقه‌ای و محلی «مدیریت شهری» در جلب مشارکت شهروندان:

ارکان ستادی عبارتند از: ستاد توان‌افزایی سمن‌ها (شورای اسلامی شهر تهران)، ستاد هماهنگی شورایاری‌ها (شورای اسلامی شهر تهران)، ستاد راهبری مرکزی ساماندهی مشارکت‌های اجتماعی در محلات شهر تهران (به نمایندگی از معاونت اجتماعی)، سازمان رفاه، خدمات و مشارکت‌های اجتماعی، سازمان نوسازی شهر تهران، دفتر سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی راهبردی معاونت برنامه‌ریزی، توسعه شهری و امور شورا.

- الف) ستاد توان افزایی و حمایت از سازمان های مردم نهاد: ساماندهی، حمایت و هدایت سازمان های مردم نهاد برای جلب مشارکت در محلات به عنوان تسهیلگران تشکیل اجتماعات محله محور
- ب) ستاد هماهنگی شورایاری ها: سیاست گذاری و برنامه ریزی جلب مشارکت محله ای شهروندان برای شورایاران؛ تلاش برای جلب مشارکت ساکنان محله به صورت مستقیم و غیرمستقیم توسط انجمن های شورایاری محلات.
- ج) دبیرخانه ستاد مدیریت محله: بسترسازی جلب مشارکت محله ای با تکیه بر ظرفیت سراهای محله و بهره گیری از مشارکت همه گروه های اجتماعی، نهادهای محله ای، سمن ها برای مداخله و مشارکت در امور محله
- د) سازمان رفاه، خدمات و مشارکت های اجتماعی: مداخله در پیشگیری و مقابله با آسیب های اجتماعی با استفاده از توان و مشارکت جامعه محلی محله های آسیب دیده و در معرض آسیب، همکاری با سمن ها، بسترسازی برای توسعه کارآفرینی در محله ها، جلب مشارکت محله وندان در حمایت و توانمندسازی زنان سرپرست خانوار

ه) سازمان نوسازی: جلب مشارکت شهروندان در نوسازی بافت فرسوده در محله‌های هدف و مشارکت در تدوین سند توسعه محله‌ای

ماده چهارم (۴): مشارکت محله‌ای در تصمیم سازی: به منظور جلب مشارکت شهروندان در تصمیم سازی در امور مربوط به محله، انجمن شورایاری محله به عنوان منتخبان مردم محله موظفند هر شش ماه از طریق اعلام عمومی نیازها و پیشنهادات مورد نظر ساکنان را احصاء و آن‌ها را جهت طرح در کارگروه‌های تخصصی دسته‌بندی کنند. کارگروه‌های تخصصی آن‌ها را به پروژه‌های مشخص و قابل اجرا تبدیل می‌نمایند. چنانچه هزینه اجرای پروژه در مقیاس معاملات جزئی شهرداری باشد، جهت تصویب و اجرا به هیات امنای محله ارجاع می‌گردد و چنانچه در مقیاس معاملات متوسط و عمده شهرداری باشد، جهت تخصیص اعتبار، به کارگروه بودجه‌ریزی مشارکتی منطقه ارسال می‌گردد.

تبصره یکم (۱): در صورتی که موضوع جنبه فرا محله‌ای داشته باشد کارگروه تخصصی مکلف است موضوع را جهت بررسی، اتخاذ تصمیم و در صورت لزوم تصویب در شورای اسلامی شهر تهران به ستاد هماهنگی شورایاری‌ها منعکس نماید.

تبصره دوم (۲): در صورتی که موضوع نیازمند تصویب توسط شورای اسلامی شهر باشد، ستاد هماهنگی شورایاری‌ها مکلف است ظرف ۲ ماه نسبت به ارسال موضوع جهت طی تشریفات تصویب اقدام نماید.

ماده پنجم (۵): مدیران محلات موظفند در راستای نیازسنجی محله‌ای انجام پروژه‌های مشترک جلساتی با سازمان‌های مردم‌نهاد فعال در محلات خود داشته باشند. این جلسات با فراخوان توسط معاونت امور اجتماعی و فرهنگی منطقه یا به درخواست سازمان‌های مردم‌نهاد محله‌ای انجام می‌شود. کانون‌های محلات یا اجتماعات محله محور، انجمن‌های علمی-تخصصی و اصناف نیز شامل همین ماده می‌شوند. چنانچه خروجی این جلسات، پروژه‌های اجرایی در مقیاس معاملات جزئی شهرداری باشد، جهت تصویب و اجرا به هیات امنای محله ارجاع می‌گردد و چنانچه در مقیاس معاملات متوسط و عمده شهرداری باشد، جهت تخصیص اعتبار، به کارگروه بودجه‌ریزی مشارکتی منطقه ارسال می‌گردد.

ماده ششم (۶): ستاد مدیریت محله موظف است مطابق با شیوه‌نامه اخذ نظر انجمن‌های شورایاری در امور محله‌ای شهرداری تهران - موضوع تبصره ۳ ماده ۱۲ مصوبه اصلاح موادی از مصوبه تشکیل انجمن‌های شورایاری - در خصوص پروژه‌های شهری صرفاً محله‌ای، نظرات مشورتی شورایاران را اخذ و در اختیار واحدهای ستادی شهرداری تهران قرار دهد تا با تأمین تمام یا بخشی از هزینه اجرای آن توسط شهرداری اجرا گردد. این گزارش باید شامل مرجع تعریف پروژه، میزان اهمیت و ضرورت درخواست برای محله، رکن اجرایی مسئول و هزینه انجام درخواست باشد.

ماده هفتم (۷): در صورتی که سازمان‌های دولتی تمایل به اجرای برنامه‌ای در سطح محله داشته باشند می‌توانند با تأمین هزینه اجرا، هماهنگی‌های لازم را از طریق نماینده خود در هیات امنای محله به عمل آورند. سازمان‌های دولتی که نماینده‌ای در هیئت‌امنا ندارند می‌توانند برنامه‌های خود را از طریق هماهنگی با ستاد مدیریت محله در چارچوب دستورالعمل ساماندهی مشارکت‌های اجتماعی در محلات شهر تهران، اجرا کنند.

ماده هشتم (۸): سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری تهران جهت حفظ حق مشارکت فردی و بی‌واسطه موظف است برای هر محله در تهران، بر روی سامانه «جامع محلات تهران» امکان ثبت‌نام و دسترسی برای ساکنان محله فراهم کرده و امکانات لازم برای ثبت ایده در خصوص پروژه‌های شهری را برای آن‌ها با حفظ حریم شخصی فراهم کند. ایده‌های ثبت شده در سامانه از طریق ستاد مدیریت محله به واحدهای مربوطه در شهرداری ارسال می‌گردد. در صورتی که ایده‌ها توسط واحدهای مربوطه در شهرداری تبدیل به پروژه شوند، پس از اخذ نظر مشورتی انجمن شورایاری محله، جهت تخصیص اعتبار، به کارگروه بودجه‌ریزی مشارکتی منطقه ارسال می‌گردد.

ماده نهم (۹): ستاد مدیریت محله به نمایندگی از شهرداری تهران می‌تواند در صورت لزوم، رأساً یا به درخواست واحد مربوطه، در خصوص پروژه‌های محله‌ای، با نظارت اداره کل دفتر مطالعات و با همکاری سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری تهران، از ساکنان محله نظرسنجی نماید و در صورتی که حداقل ۱۵٪ از ساکنان در نظرسنجی شرکت نمایند و اکثریت شرکت‌کنندگان موافق اجرای آن باشند، پروژه جهت تصویب و تخصیص اعتبار، به کارگروه بودجه‌ریزی مشارکتی منطقه ارسال می‌گردد.

تبصره: نظرسنجی در صورتی ملاک عمل خواهد بود که ساکن بودن افراد شرکت کننده در نظرسنجی احراز شده باشد.

ماده دهم (۱۰): معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری موظف است با تعامل با دیگر دستگاه‌های ذی‌ربط نظیر وزارت آموزش و پرورش، جهت تضمین حق کودکان و نوجوانان برای مشارکت در تصمیم‌سازی، اجرا و نظارت بر امور محله خود، با استفاده از سازوکار شهرداران مدرسه برای اخذ نظر کودکان و نوجوانان در امور محله، ارائه پیشنهاد و راه‌حل در مسائل محله‌ای خاصه در موضوعات مربوط به کودکان و نوجوانان و جلب مشارکت آن‌ها در اجرای برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی، ظرف مدت شش ماه از تصویب این نظام‌نامه، نسبت به تهیه و تدوین ساز کار اجرایی اقدام کند.

ماده یازدهم (۱۱): سازمان خدمات، رفاه و مشارکت‌های اجتماعی موظف است با استفاده از ظرفیت خانه‌های خدمات اجتماعی خود در سراهای محله با شناسایی گروه‌های اجتماعی به حاشیه رانده‌شده یا در معرض آسیب، برنامه‌هایی ویژه این گروه‌ها برای دسترسی به مهارت‌های فردی و اجتماعی، مشارکت در تصمیم‌سازی‌ها و آشنایی با حقوق شهروندی تدوین کرده و در سرای محله با کمک نهادهای محله‌ای و سمن‌ها اجرایی کند.

ماده دوازدهم (۱۲): شورای سیاست‌گذاری خانه‌های سراهای محلات: شورای سیاست‌گذاری هر خانه باهدف ایجاد همکاری و هم‌افزایی میان نهادهای ستادی فعال که فعالیت‌های محله‌ای دارند، در موضوع خانه‌ها تشکیل می‌گردد که وظیفه سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای خانه‌های سرای محله را متناسب با موضوع و نوع فعالیت هر خانه بر عهده دارند و تشکیل آن بر عهده ستاد مدیریت محله می‌باشد.

ماده سیزدهم (۱۳): شورای سیاست‌گذاری هر خانه، متشکل است از نماینده اداره کل یا سازمان مربوطه در شهرداری، نماینده ستاد مدیریت محله، نماینده ستاد هماهنگی شورایاری‌ها، یک عضو ناظر از انجمن‌های علمی-تخصصی یا شبکه تخصصی سازمان‌های مردم‌نهاد مرتبط با موضوع، نماینده ستاد توان‌افزایی و حمایت از سازمان‌های مردم‌نهاد و دو نفر از مدیران محله به انتخاب ستاد مدیریت محله است.

تبصره: ستاد مدیریت محله می‌تواند حسب ضرورت، با در نظر گرفتن صرفه و صلاح شهرداری، از دیگر نهادهای دولتی یا عمومی مرتبط با موضوع فعالیت هر خانه، به‌عنوان عضو شورای سیاست‌گذاری دعوت نماید.

ماده چهاردهم (۱۴): شرح وظایف و نحوه تصمیم‌گیری شوراهای سیاست‌گذاری در آیین‌نامه نحوه تأسیس و انحلال خانه‌ها که توسط ستاد مدیریت محله ابلاغ خواهد شد تعیین می‌گردد.

ماده پانزدهم (۱۵): برنامه توسعه محله‌ای: شهرداری تهران موظف است در تدوین سند توسعه محله‌ای با به‌کارگیری ظرفیت سراهای محله به‌عنوان کانون مشارکت محله‌ای، نظرات، انتقادات و خواسته‌های شهروندان را در گروه‌های ذی‌نفع مختلف بر اساس شیوه‌نامه مصوب تدوین سند توسعه محله‌ای لحاظ کند.

ماده شانزدهم (۱۶): پروژه‌هایی که تحت عنوان پروژه‌های کوچک‌مقیاس توسعه محلی معرفی می‌شوند، باید دارای مقیاس محله‌ای بوده و در راستای تأمین خدمات و رفع نیازهای ضروری ساکنین محلات شهر تهران، بهبود کیفیت زندگی، تقویت چرخه زیست محله‌ای و کاهش ریسک آسیب‌های اجتماعی پیش‌بینی و پیشنهاد شوند.

ماده هفدهم (۱۷): توسعه محله‌ای: معاونت برنامه‌ریزی، توسعه شهری و امور شورا مکلف است در بودجه سالانه شهرداری تهران، برای هر یک از معاونت‌های شهرداری، ردیف اعتباری تحت عنوان «توسعه محله‌ای» جهت اجرای پروژه‌های کوچک‌مقیاس محلی، پیش‌بینی نماید. تخصیص این اعتبار در چارچوب بودجه‌ریزی مشارکتی و مطابق با دستورالعمل پروژه‌های کوچک‌مقیاس محلی تهیه‌شده توسط معاونت برنامه‌ریزی، توسعه شهری و امور شورا است.

ماده هجدهم (۱۸): بودجه‌ریزی مشارکتی: معاونت برنامه‌ریزی، توسعه شهری و امور شورا در شهرداری تهران موظف است شش ماه پس از ابلاغ این نظام‌نامه، دستورالعمل بودجه‌ریزی محلات را ناظر به اهداف زیر ابلاغ نماید: الف) تشکیل کارگروهی به نام کارگروه بودجه‌ریزی مشارکتی در سطح منطقه به ریاست معاون برنامه‌ریزی منطقه و با حضور رئیس دبیرخانه ستاد راهبری منطقه به‌عنوان دبیر و تمامی ذی‌نفعان محله‌ای اعم از نمایندگان انجمن‌های شورایی، سازمان‌های مردم‌نهاد و ... برای اطلاع و مشورت در ارتباط با بودجه اختصاص یافته به هر محله.

ب) نظامی که بر اساس آن سازوکار تدوین بودجه پروژه‌های خاص محلات به‌صورت مشارکتی در محله امکان‌پذیر باشد.

ج) بررسی پروژه‌های ارائه شده به کارگروه، از نظر عدم مغایرت با مقررات و اسناد بالادستی نظیر سند طرح تفصیلی و اسناد توسعه محله‌ای.

ماده نوزدهم (۱۹): در موارد ذیل پروژه‌ها از طریق کارگروه بودجه‌ریزی مشارکتی، جهت تخصیص اعتبار، به معاونت برنامه‌ریزی، توسعه شهری و امور شورا، ارسال می‌گردد. معاونت مذکور باید ظرف مدت حداکثر ۳ ماه، اعتبار موردنیاز را از محل حساب توسعه محله تأمین نماید.

الف) پروژه‌های مصوب کارگروه‌های تخصصی انجمن‌های شورایاری، در صورتی که هزینه اجرای پروژه در مقیاس معاملات متوسط و عمده شهرداری باشد.

ب) پروژه‌های پیشنهادی سازمان‌های مردم‌نهاد محله‌ای، در صورتی که هزینه اجرای پروژه در مقیاس معاملات متوسط و عمده شهرداری باشد.

ج) ایده‌های ثبت شده شهروندان در سامانه جامع محلات تهران که توسط شهرداری تبدیل به پروژه می‌گردد.

د) پروژه‌هایی که جهت اجرای آن‌ها از ساکنان محله نظرسنجی به عمل آمده و حداقل ۱۵٪ از ساکنان در نظرسنجی شرکت نمایند و اکثریت شرکت‌کنندگان موافق اجرای آن باشند.

ماده بیستم (۲۰): شهرداری هر منطقه موظف است گزارش نحوه هزینه کرد بودجه هر سال هر محله، اعم از اقدامات اجتماعی و فرهنگی، اقدامات و پروژه‌های عمرانی و هرگونه هزینه کرد دیگر را حداکثر تا شش ماه پس از اتمام سال مالی را از طریق نشریات محله‌ای یا سامانه جامع محلات منتشر نماید.

ماده بیست و یکم (۲۱): شهرداری هر منطقه موظف است عناوین برنامه‌ها، پروژه‌ها و اقدامات محله‌ای پیش‌بینی شده برای سال آینده هر محله را پیش از اتمام سال مالی از طریق نشریات محله‌ای یا سامانه جامع محلات منتشر نماید.

ماده بیست و دوم (۲۲): نظارت بر اجرای این نظام‌نامه بر عهده کمیسیون اجتماعی و فرهنگی شورای اسلامی شهر تهران است و شهرداری تهران مکلف است گزارش حسن اجرای این مصوبه را هر ۶ ماه یک‌بار به شورای اسلامی شهر تهران ارائه نماید.

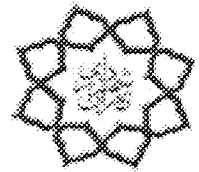
ماده بیست و سوم (۲۳): شهرداری تهران موظف است در راستای حفظ حق دسترسی شهروندان به اطلاعات عمومی، ایجاد شفافیت و ترویج آگاهی عمومی در میان شهروندان، همه اسناد و مستندات پشتیبان توسعه و برنامه‌ریزی محلات، تراز مالی حساب توسعه محله‌ای و سایر اسناد و مدارک مرتبط را بر روی سامانه شفافیت در دسترس عموم قرار دهد.

ماده بیست و چهارم (۲۴): دبیرخانه دائمی پایش برنامه در معاونت برنامه‌ریزی توسعه شهری و امور شورا موظف است سالانه گزارش پیشرفت برنامه‌های توسعه محله را به ترتیب اولویت پروژه‌ها و به تفکیک محله و منطقه جهت آگاهی شهروندان بر روی سامانه شفافیت منتشر نماید.

«گزارش توجیهی»

ماده (۶۵) برنامه پنج ساله سوم توسعه شهر تهران (۱۴۰۲-۱۳۹۸) ابلاغی به شماره ۱۶۰/۲۵۲۰/۳۲۰۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۲، شهرداری را موظف کرده است تا در چارچوب محله گرایی، تقویت هویت های محله ای و بهره مندی از مشارکت سازمان های مردم نهاد و اجتماع محور، لایحه «نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری» را با تأکید بر نقش شهروندان در شناسایی و حل مسائل شهری تدوین کند. حدود بیست سال است که شهرداری تهران با اجرایی کردن پنج دوره انتخابات انجمن های شورایاری، فعالیت محله ای خود را در شهر تهران آغاز کرده است. فعالیتی که با تأسیس سراهای محله و سپس خانه ها و کانون ها در دل سراهای محله گسترش یافته و ادامه دارد. بسیاری از واحدهای ستادی و ادارات کل، برنامه فعالیت های خود را بر اساس محلات برنامه ریزی و اجرا می کنند. این نظام نامه باهدف یکپارچه سازی اقدامات و برنامه های شهرداری تهران در محلات شهر تهران و ایجاد تعامل و هم افزایی بین واحدهای مختلف ستاد و صف در زمینه محله محوری و به منظور فراهم آوردن زمینه مشارکت محله محور همه شهروندان با توجه به ویژگی های متنوع فرهنگی، اجتماعی و قومی و همچنین جلوگیری از موازی کاری و آشفته گی در برنامه های محله ای واحدهای ستادی و اجرایی شهرداری تهران تدوین شده است. علاوه بر این، در این نظام نامه تلاش بر آن است تا علاوه بر اینکه حوزه های مغفول با توجه به امکان های فناورانه و نوین برنامه ریزی شهری مورد توجه قرار می گیرند، با تمرکز بر شعار «تهران، شهری برای همه» گروه های به حاشیه رانده شده و فرودست مورد توجه بیشتر قرار گیرند.

نظام نامه حاضر بر اساس اصل «با مردم و برای مردم» برای همکاری و تعامل مؤثر میان این واحدهای ستادی با شهروندان تهران، همه ذی نفعان محله ای با در نظر گرفتن تنوع سلیق و گرایش ها، تنوع اقوام و سبک زندگی تهیه و تدوین شده است و در نهایت تلاش شده است تا تنوع محلات چه از نظر کالبدی و چه به لحاظ زیست اجتماعی به رسمیت شناخته شده و پویایی زندگی در محلات بر اساس مشخصه های زندگی اجتماعی کلان شهری، محدود به رویدادهای مناسبتی نشود.

تاریخ:

روز: ۱۴/۱۰/۱۳۹۹

شماره: ۱۰۱۴۳۰۵/۱۰

پیوست: ۳

بسم الله الرحمن الرحيم

به: جناب آقای مهندس هاشمی

رئیس محترم شورای اسلامی شهر تهران

موضوع: لایحه نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری

با سلام و احترام

در راستای الزام مقرر در ماده (۶۵) مصوبه برنامه پنج ساله سوم توسعه شهر تهران (۱۴۰۲-۱۳۹۸) ابلاغی به شماره ۱۶۰/۲۵۲۰/۳۲۰۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۲ و به منظور بهره‌مندی از مشارکت سازمان‌های مردم نهاد و اجتماع محور و با تاکید بر نقش شهروندان در شناسایی و حل مسائل شهری، لایحه «نظام‌نامه مشارکت محله‌ای شهروندان در مدیریت شهری» منضم به گزارش توجیهی مربوطه برای سیر مراحل تصویب در شورای اسلامی شهر تهران تقدیم می‌گردد.

رونوشت: جناب آقای مظاهریان، معاون محترم برنامه ریزی، توسعه شهری و امور شورا و سرپرست معاونت توسعه منابع انسانی

جناب آقای جوادی یگانه، معاون محترم امور اجتماعی و فرهنگی

تاریخ: ۱۳۹۹/۱۰/۲۲

شماره: ۲۳۵۱۷/۱۶۰

پیوست: ۰

بسم الله الرحمن الرحيم

به: جناب آقای محمد جواد حق شناس عضو محترم شورا و رئیس کمیسیون فرهنگی، اجتماعی

موضوع: ارجاع لایحه نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری

سلام علیکم؛

به پیوست تصویر نامه شماره ۱۰/۱۰۱۴۳۰۵ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۴ جناب آقای پیروز حناچی شهردار محترم تهران در خصوص لایحه «نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری» را ایفاد می نماید.

لایحه مزبور به صورت عادی ارائه و به شماره ۱۶۰/۲۲۷۱۱ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۴ در دبیرخانه شورای اسلامی شهر تهران ثبت و در دویست و شصت و یکمین جلسه رسمی شورا منعقد در تاریخ ۱۳۹۹/۱۰/۱۴ اعلام وصول شده است.

ضمن ارجاع لایحه مزبور به آن کمیسیون به عنوان کمیسیون اصلی سپاسگزار است وفق مقررات موضوعه و بندهای چهارم، پنجم و ششم ماده چهاردهم (۱۴) آیین نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی شهرها مصوب ۱۳۷۸/۱/۱۱ هیأت وزیران و ماده یازدهم (۱۱) و سیزدهم (۱۳) دستورالعمل نحوه اداره جلسات، رأی گیری و بررسی پیشنهادهای واصل شده به شورا مصوب ۱۳۹۲/۲/۱۹ شورای عالی استانها، گزارش نهایی آن کمیسیون دال بر تأیید یا رد عین لایحه و یا انجام اصلاحات در متن آن را تا تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۱ به دفتر هیأت رئیسه و مصوبات شورای اسلامی شهر تهران ارسال فرمایید تا متعاقباً در دستور کار صحن علنی شورا قرار گیرد. م/ ۱۵۳/۵

محسن هاشمی رفسنجانی
رئیس شورای اسلامی شهر تهران

رونوشت: - جناب آقای پیروز حناچی شهردار محترم تهران بازگشت به لایحه مزبور جهت استحضار و دستور هماهنگی .

- جناب آقای سید ابراهیم امینی عضو محترم شورا و رئیس کمیسیون نظارت و حقوقی به عنوان کمیسیون فرعی و ارائه گزارش به کمیسیون اصلی و دفتر هیأت رئیسه و مصوبات ظرف مهلت دو هفته .

- روسای محترم کمیسیونهای برنامه و بودجه؛ شهرسازی و معماری؛ سلامت، محیط زیست و خدمات شهری؛ عمران و حمل و نقل با تصویر لایحه مزبور جهت استحضار و ارائه گزارش به کمیسیون اصلی و دفتر هیأت رئیسه و مصوبات .

- اعضای محترم هیأت رئیسه شورای اسلامی شهر تهران جهت استحضار.

- جناب آقای بشیر نظری عضو و رئیس محترم کمیته تنقیح مصوبات شورای اسلامی شهر تهران جهت استحضار .

- جناب آقای محمدحسین بوجانی رئیس محترم مرکز مطالعات و برنامه ریزی شهرداری تهران جهت استحضار و اعلام نظر کارشناسی به شورای اسلامی شهر تهران و دفتر هیأت رئیسه و مصوبات .

- دفتر هیأت رئیسه و مصوبات جهت پی گیری (۵/۱۵۳).

تاریخ: ۱۸/۰۱/۱۴۰۰

شماره: ۵۵۷/۱۶۰

پیوست: ۰

بسم الله الرحمن الرحيم

به: جناب آقای محمدجواد حق شناس عضو محترم شورا و رئیس کمیسیون فرهنگی، اجتماعی

موضوع: پیگیری لایحه نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری

سلام علیکم؛

احتراماً پیرو نامه شماره ۱۶۰/۲۳۵۱۷ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۲ در خصوص ارجاع لایحه «نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری» که به آن کمیسیون به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شده است و با توجه به انقضای مهلت ارسال گزارش از سوی آن کمیسیون، سپاسگزار است نتیجه را در ظرف دو هفته اعلام فرمایید تا متعاقباً در دستور کار شورای اسلامی شهر تهران قرار گیرد. بدیهی است با توجه به زمان ارجاع لایحه مذکور در صورت عدم ارائه گزارش مطابق تبصره دوم ماده سیزدهم دستور العمل نحوه اداره جلسات، رأی گیری و بررسی پیشنهادهای واصل شده به شورا موضوع ماده ۲۵ آیین نامه داخلی شورای اسلامی شهر تهران مصوب ۱۳۹۲/۰۲/۱۹ شورای عالی استان ها اقدام خواهد گردید. قبلاً از توجهات جنابعالی کمال تشکر را دارد.

محمّد هاشمی رفسنجانی
رئیس شورای اسلامی شهر تهران

رونوشت: - جناب آقای پرویز حناچی شهردار محترم تهران بازگشت به لایحه مزبور جهت استحضار و دستور هماهنگی.

- روسای محترم کمیسیون های برنامه و بودجه؛ شهرسازی و معماری؛ سلامت، محیط زیست و خدمات شهری؛ عمران و حمل و نقل با تصویر لایحه مزبور جهت استحضار و ارائه گزارش به کمیسیون اصلی و دفتر هیأت رئیسه و مصوبات.

- اعضای محترم هیأت رئیسه شورای اسلامی شهر تهران جهت استحضار.

- جناب آقای بشیر نظری عضو و رئیس محترم کمیته تنقیح مصوبات شورای اسلامی شهر تهران جهت استحضار.

- دفتر هیأت رئیسه و مصوبات جهت پی گیری (۵/۱۵۳).

رئیس محترم شورای اسلامی شهر تهران - جناب آقای محسن هاشمی رفسنجانی

موضوع: در جواب: لایحه نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری

با سلام

احتراما بازگشت به نامه شماره ۱۶۰/۲۳۰۴۴ مورخ ۹۹/۱۰/۱۴ در خصوص «لایحه نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری» اشکالات، ایرادات و پیشنهادات در این خصوص را به شرح ذیل به استحضار می‌رساند:

۱. در بند «ب» و «ه» ماده ۱ لایحه آنچه که در تعریف «سازمان مردم نهاد» و «مدیریت شهری» نگاشته شده است، تعریف جامعی نمی‌باشد و به طور کلی مفهوم سازمان مردم نهاد و مدیریت شهری وسیع تر از حوزه اختیارات شهرداری است؛ لذا لازم می‌آید در تعاریف ذکر شود که این اصطلاحات با توجه به مفاد این لایحه این گونه تعریف می‌گردد. هم چنین آنچه در بند «ج» ماده ۱ در تعریف «محله» آمده است با تبصره ۲ ماده ۴ قانون «تعاریف و ضوابط تقسیمات کشوری» مصوب ۱۳۶۲ که محله را تعریف کرده است، مغایر می‌باشد و در تعریف مذکور در لایحه باید به این نکته اشاره شود که محدوده محله را شهرداری معین می‌کند.

۲. به طور کلی لایحه پیش رو از حیث ارتباط آن با مصوبه تشکیل انجمن شورایاری و نوعی وابستگی به نهاد شورایاری با ایراد جدی مواجه است؛ با این توضیح که در صورت ابقاء نهاد شورایاری این لایحه نیز قابلیت اجرا دارد، لکن از آنجایی که اصل قانونی بودن و بقاء نهاد شورایاری با تردید مواجه است، در صورت عدم تشکیل شورایاری، بسیاری از ترکیب‌هایی که در این لایحه ذکر شده دچار اخلال می‌شود. مواد لایحه که مستند آنها شورایاری است عبارت‌اند از: بند «و»، «ط» و «ل» ماده ۱، مواد ۳، ۴، ۶، ۷، ۱۳، ۱۸، ۱۹.

۳. مواد ۴، ۵، ۸، ۹ لایحه در رابطه با ترتیب معاملات جزئی و انجام پروژه‌هایی از این دست، صرفا موضوع تخصیص اعتبار را مطرح کرده است لکن در مورد نحوه تصویب و اجرای پروژه ساکت است که در این موارد باید به «آیین نامه مالی شهرداری‌ها» ارجاع شود.

سید ابراهیم امینی
رئیس کمیسیون نظارت و حقوق
شورای اسلامی شهر تهران

رونوشت: عضو و رئیس محترم کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای اسلامی شهر تهران - جناب آقای محمدجواد حق شناس - جهت استحضار
معاون مصوبات اداره کل اداری و اجرایی و رئیس دفتر هیئت رئیسه شورای اسلامی شهر تهران - جناب آقای محمد باقری - جهت آگاهی

رئیس محترم شورای اسلامی شهر تهران - جناب آقای محسن هاشمی رفسنجانی

موضوع: در جواب لایحه نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری

سلام و احترام

بازگشت به نامه شماره ۵۵۷ تاریخ ۱۴۰۰/۱/۱۸ در خصوص لایحه " نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری " به استحضار می رساند ، لایحه موصوف در جلسه کمیسیون فرهنگی و اجتماعی در تاریخ ۱۴۰۰/۰۲/۲۹ مورد بحث و بررسی قرار گرفت و ضمن موافقت با کلیات و اعمال برخی اصلاحات به شرح پیوست ، جهت طرح در صحن شورای اسلامی شهر تهران ارسال می گردد.

محمد جواد حدادی شناس
عضو و رئیس کمیسیون فرهنگی و اجتماعی
شورای اسلامی شهر تهران

رونوشت: اعضای محترم کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای اسلامی شهر تهران جهت استحضار
جناب آقای ناصر بیات دبیر محترم کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای اسلامی شهر تهران جهت آگاهی
جناب آقای سید مرتضی حسینی کارشناس محترم کمیسیون فرهنگی و اجتماعی جهت آگاهی

نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در

مدیریت شهری

مقدمه

در راستای الزام مقرر در ماده شصت و پنجم (۶۵) برنامه پنج ساله سوم توسعه شهر تهران (۱۴۰۲-۱۳۹۸) ابلاغی به شماره ۱۶۰/۲۵۲۰/۳۲۰۶۱ مورخ ۱۳۹۷/۱۱/۰۲ و به منظور یکپارچه سازی اقدامات و برنامه‌های شهرداری تهران در محلات شهر و ایجاد تعامل و هم‌افزایی بین واحدهای مختلف ستاد و صف در زمینه محله‌محوری و فراهم آوردن زمینه مشارکت محله محور شهروندان، ساکنین محلات تهران و تشکلهای مردم نهاد در امور مختلف محله، نظام نامه مشارکت محله‌ای شهروندان در مدیریت شهری به شرح مفاد ذیل و پیوست شماره یک (۱) تدوین می‌شود.

ماده یکم (۱): تعاریف و اختصارات

۱- **مدیریت شهری:** منظور از مدیریت شهری در این نظام‌نامه، شورای اسلامی شهر تهران و زیرمجموعه‌های آن و شهرداری تهران اعم از حوزه‌های ستادی و اجرایی، مناطق، موسسات، سازمان‌های وابسته و شرکت‌های تابعه آن است.

۲- **شهر تهران:** منظور از شهر تهران، محدوده جغرافیایی تهران، ری و تجریش است که در این نظام‌نامه به اختصار "تهران" نامیده می‌شود.

۳- **تشکل غیردولتی:** منظور از تشکل غیردولتی در این نظام‌نامه، سازمان‌های مردم نهاد و سازمان‌های اجتماع محور است که از این پس به اختصار "تشکل" نامیده می‌شود.

۳-۱- **سازمان‌های مردم نهاد:** تشکیلاتی است مردمی که برابر قوانین و مقررات موضوعه تشکیل می‌شوند و شاخصه‌های آن‌ها غیردولتی، غیرسیاسی، غیرانتفاعی، غیرتجاری و مستقل بودن است که با اهداف و وظایف و سازماندهی مشخص که در اساسنامه آن‌ها تعریف شده است، در مراجع ذیربط به ثبت رسیده‌اند و در سطح شهر فعالیت دارند که در این نظام‌نامه به اختصار "سمن" گفته می‌شود.

۳-۲- **سازمان اجتماع محور:** گروهی غیردولتی، غیرانتفاعی، غیرسیاسی، غیرتجاری و مستقل است که مستند به چارچوبی معین، در آن کنش‌های داوطلبانه با موضوع مشخص و در سطح یک یا چند محله محدود انجام می‌شود که در این نظام‌نامه به اختصار "سام" گفته می‌شود.

۵- **ستاد راهبری مرکزی ساماندهی مشارکت‌های اجتماعی در محلات شهر تهران:** به موجب بند الف ماده سوم این نظام‌نامه تشکیل شده است که به اختصار "ستاد راهبری" گفته می‌شود.

۶- **محله:** بخش قابل شناسایی از محدوده‌ای شهری و یا محدوده‌ای ترکیب شده از کاربری‌های تامین کننده نیازهای ساکنان در ساختار شهر است. محله‌های شهری به مفهوم «واحدهای اجتماعی» حقیقی هستند که

تا حدی به صورت اتفاقی و ناخودآگاه به وجود آمده‌اند و با گذشت زمان توانسته‌اند شکل و قالب ثابت و پایداری به خود بگیرند و حریم معینی برای خود تعریف کنند.

۷- مشارکت: فعالیت‌های داوطلبانه جمعی یا فردی، آزادانه، آگاهانه و اختیاری شهروندان و تشکلهای به منظور ارتقا کیفیت زندگی محله در ابعاد مختلف کالبدی، اجتماعی و فرهنگی در رسته‌های مختلف تصمیم‌سازی، برنامه‌ریزی، اجرا و دیده‌بانی شهری است.

۸- دبیرخانه ستاد راهبری مرکزی ساماندهی مشارکت‌های اجتماعی در محلات شهر تهران: دبیرخانه‌ای است که در راستای جلب مشارکت محله‌ای با تکیه بر ظرفیت سراهای محله و بهره‌گیری از مشارکت همه گروه‌های اجتماعی، نهادهای محله‌ای، سمن و سام برای مداخله و مشارکت در امور محله و به منظور پیشبرد سیاست‌ها و مصوبات ستاد راهبری در معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران تشکیل می‌شود.

۹- سامانه جامع محلات: سامانه‌ای است که به منظور دسترسی آحاد شهروندان به اطلاعات محله و جهت بهره‌برداری شهروندان ایجاد می‌شود. تمامی فعالیت‌های مالی، فرهنگی و اجتماعی، زیرساخت‌ها و امکانات موجود در سطح محلات در این سامانه بارگذاری خواهد شد، که در این نظام-نامه به اختصار "سامانه" گفته می‌شود.

ماده دوم (۲): اصول و اهداف حاکم بر نظام نامه

الف) اصول: نظام‌نامه حاضر، چارچوبی برای اقدام مشترک، هم افزا، همکارانه و تعاملی میان واحدهای ستادی و اجرایی مدیریت شهری و شهروندان تهران است که با تاکید بر تنوع زیست اجتماعی و فرهنگی، امکانات و حوزه‌های جلب مشارکت مستقیم و غیرمستقیم محله‌ای را بر مبنای اصول زیر تعیین می‌کند:

۱- اعتقاد به توانایی و مدیریت مردم بر مردم: اولین اصل در جلب مشارکت شهروندان در امور شهری و در مقیاس محله‌ای، اعتقاد عمیق به توانایی مردم برای مدیریت مردم بر مردم است. در این راستا مشارکت مردم در همه سطوح از تصمیم‌سازی تا اجرای تصمیمات، ضروری است.

۲- اعتقاد به لزوم تنوع برنامه‌ها و انعطاف پذیری عملکردها: دومین اصل، پذیرفتن تنوع اجتماعی، فرهنگی و قومی در کلان شهر تهران و پیرو آن اعتقاد به لزوم تنوع برنامه‌های شهری در محلات متفاوت است. پرهیز از نسخه‌های واحد برای تمام محلات و انتظار عملکرد واحد داشتن از محلات متفاوت و متنوع در مواد نظام‌نامه مورد توجه قرار گرفته است.

۳- تغییر در دسترسی به منابع زیربنایی و نظام قدرت تصمیم‌سازی: هیچ مشارکت موثری بدون تغییر در دسترسی به منابع و نظام قدرت تصمیم‌سازی محقق نمی‌شود. در این نظام‌نامه اصل بر دسترسی حداکثری شهروندان به اطلاعات و داده‌های محله است.

۴- تقسیم قدرت منصفانه بین شهروندان فارغ از قومیت، جنسیت و طبقه اجتماعی: شهر تهران به واسطه ماهیت کلان شهری خود، مجموعه‌ای نامتوازن از بلوک‌های قدرت و ثروت است. ساکنان شهر بسته به نزدیکی یا دوری از این بلوک‌ها کیفیت زندگی متفاوتی را تجربه کرده و قدرت چانه‌زنی کمتر و بیشتری در امور شهری دارند. در این نظام‌نامه اصل بر تقسیم قدرت منصفانه برای تصمیم‌سازی، اجرا و نظارت بر امور شهری است.

(ب) اهداف: اهداف نظام‌نامه حاضر براساس اصول بالا عبارتست از:

- ۱- زمینه‌سازی جهت ترغیب بیشتر شهروندان به مشارکت در امور محله
- ۲- ایجاد انسجام، رویه واحد و ساختار یکپارچه مشارکت شهروندان محله در امور مدیریت شهری در سطح محله
- ۳- شفاف‌سازی تعامل و همکاری شهروندان و مدیریت شهری در سطح محله

ماده سوم (۳): ستاد راهبری:

شهرداری تهران موظف است از تاریخ ابلاغ نظام به منظور سیاست‌گذاری، راهبری و برنامه‌ریزی در راستای اجرای هر چه بهتر این نظام‌نامه و همچنین تحقق اهداف مذکور در ماده ۲، ستاد راهبری را با حضور افراد زیر تشکیل داده و با برگزاری جلسات منظم حداقل هر سه ماه یکبار نسبت به تعیین شرح وظایف و مأموریت‌ها اقدام نماید:

- شهردار تهران (رئیس)
- رئیس کمیسیون فرهنگی اجتماعی شورای اسلامی شهر تهران
- معاون امور اجتماعی و فرهنگی (نایب رئیس)
- رئیس ستاد هماهنگی شورایاری‌ها
- رئیس ستاد توان‌افزایی و حمایت از فعالیت سازمان‌های مردم‌نهاد شهر تهران
- معاون خدمات شهری و محیط زیست
- معاون برنامه‌ریزی، توسعه شهری و امور شورا
- رئیس دبیرخانه ستاد راهبری مرکزی ساماندهی مشارکت‌های اجتماعی در محلات شهر تهران (دبیر ستاد)
- رئیس سازمان نوسازی شهرداری تهران

ماده چهارم (۴): شهرداری تهران موظف است به منظور ساماندهی مشارکتهای اجتماعی در محلات تهران، دستورالعمل "**ساماندهی ساختار و نحوه فعالیت مدیریت محله در شهر تهران**" را با لحاظ نمودن موارد زیر ظرف مدت سه ماه پس از ابلاغ نظامنامه تدوین و به تصویب ستاد راهبری برساند:

۱- ایفای نقش صحیح مدیریت شهری به عنوان تسهیلگر، حامی، ناظر و هدایت کننده در برنامههای محلهای

۲- تشکیل خانهها با توجه به شرایط، ظرفیت و نیاز هر محله، نحوه تاسیس و انحلال آنها و استفاده از ظرفیت تشکلهای غیردولتی در فعالسازی خانهها

۳- بسترسازی جهت جلب مشارکت تشکلهای غیردولتی (سمن و سام) با عضوگیری از افراد علاقمند به همکاری و مشارکت در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی در مقیاس محله

۴- تعیین مدیران محلات براساس داشتن تجربه اجرایی در حوزههای تسهیلگری اجتماعی، فرهنگی، شهرسازی و آشنایی کافی با مباحث توسعه محلهای و مشارکت شهروندان و داشتن روحیه خلاق و مشارکتجو

۵- تعیین خط مشی برای تعامل موثر و هماهنگی تمامی بخشهای شهرداری تهران در پیشبرد اهداف و ماموریتهای حوزه ساماندهی مشارکتهای اجتماعی در محلات

۶- تعیین خط مشی برای تعامل موثر، همکاری، مشارکت و هماهنگی سازمانها و نهادهای خارج از شهرداری؛

۷- تعیین خط مشی و چارچوب جهت تدوین برنامه توسعه محلات

۸- تعیین نحوه ارتباط ساختار سازمانی شهرداری با مدیریت محله براساس شرایط زیر:

۸-۱- ساختار مدیریت محله در سلسله مراتب رسمی و اداری شهرداری تهران و سایر سازمانهای دولتی و عمومی قرار ندارد.

۸-۲- نحوه حمایت مالی شهرداری از مدیریت محله مبتنی بر برنامههای سالانه ارائه شده مدیریت محله باشد.

۸-۳- عملکرد مدیریت محله و فعالیتهای مربوط به آن به صورت شفاف برای شهروندان مشخص باشد و از طریق سامانههای معین برای آنها نمایه شود.

۸-۴- حمایت بخشهای مختلف شهرداری از برنامههای تعیین شده در سطح محله توسط مدیریت محله متناظر با موضوع برنامه باشد.

۸-۵- ارتباط درون و برون سازمانی مدیریت محله مبتنی بر برنامه تهیه شده توسط مدیریت محله و برنامههای فرادست شکل گیرد.

۹- شکل‌دهی به ترکیب هیات امنای محله به عنوان رکن اصلی در راستای برنامه‌ریزی، نظارت، هدایت و حمایت از مدیریت محله براساس موارد زیر:

۹-۱- اتخاذ ترتیبی به منظور انتخاب هیات امنای متخصصین در حوزه‌های امور اجتماعی - فرهنگی، خدماتی، زیرساخت‌ها و تجهیزات شهری، ترافیک و حمل و نقل شهری، امور عمرانی، محیط زیست و سلامت، معماری و شهرسازی، گردشگری و فراغت، مدیریتی، حقوقی، مدیریت ایمنی، امداد و بحران، اقتصاد شهری و...

۹-۲- نمایندگان تشکلهای شامل سمن و سام

۹-۳- داوطلبین فعال محله

ماده پنجم(۵): به منظور جلب مشارکت شهروندان در تصمیم‌سازی در امور مربوط به محله، شهرداری تهران موظف است دستورالعمل "مشارکت شهروندان با مدیریت شهری در حوزه برنامه‌ریزی و تصمیم‌سازی" را با لحاظ نمودن موارد زیر ظرف مدت چهار ماه پس از ابلاغ نظام‌نامه تدوین و به تصویب ستاد راهبری برساند:

۱- استفاده از سامانه مشارکت محله‌ای توسط مدیریت محلات جهت اخذ نظرات مستقیم شهروندان اعم از همه اقشار و در گروه‌های سنی متفاوت (از کودکان تا سالمندان) و تشکلهای در زمینه نیازها، اولویت‌ها و نظرات درخصوص پروژه‌ها.

۲- اطلاع‌رسانی و انجام نیازسنجی‌های منظم محله‌ای توسط مدیریت محلات جهت اخذ نظرات شهروندان محلات تا قبل از آغاز فرآیند تدوین لایحه بودجه سال آتی

۳- قرارگیری نظرات شهروندان در پروسه تعیین پروژه‌های لایحه برنامه و بودجه پیشنهادی سال آتی

۴- نظرسنجی از شهروندان در زمینه تعیین پروژه‌های محله‌ای اولویت دار برای سال آتی

۵- انتشار عمومی و نمایه کردن نظرات اخذ شده محله‌ای در سامانه

ماده ششم(۶): شهرداری تهران موظف است به منظور بهره‌مندی از ظرفیت شهروندان و تشکلهای در زمینه دیده‌بانی، ظرف مدت پنج ماه پس از ابلاغ نظام‌نامه دستورالعمل "مشارکت شهروندان با مدیریت شهری در حوزه دیده‌بانی" را با لحاظ نمودن موارد زیر اعم از اهداف، برنامه زمانی و مراحل تدوین و به تصویب ستاد راهبری برساند:

۱- بارگذاری اطلاعات پروژه‌های مصوب و در حال اجرای بودجه سالانه به تفکیک مناطق و محلات شهری.

۲- ایجاد امکان ثبت نظر درخصوص پروژه‌های در حال اجرا برای کلیه شهروندان و تشکل‌ها به صورت حقیقی و حقوقی.

۳- اطلاع‌رسانی و آگاه‌سازی مردم از طریق مدیریت محله جهت مشارکت در دیده‌بانی محله‌ای

ماده هفتم (۷): شهرداری تهران موظف است به منظور فراهم سازی بستر مشارکت فردی و گروهی شهروندان در زمینه اجرای پروژه‌های محله‌ای اقدامات زیر را انجام دهد:

۱- تعیین شاخص‌های پروژه‌های اجرایی مشارکتی شهرداری

۲- اطلاع‌رسانی درخصوص پروژه‌ها یا مراحل از پروژه‌ها که می‌تواند توسط شهروندان اجرایی شود.

۳- شناسایی و ثبت اطلاعات شهروندان داوطلب به شکل فردی یا گروهی از طریق سامانه

۴- تدوین دستورالعمل "فرایند مشارکت شهروندان در اجرای پروژه‌های محله‌ای" ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ نظام‌نامه و تصویب در ستاد راهبری.

ماده هشتم (۸): سازمان فناوری اطلاعات و ارتباطات شهرداری تهران جهت حفظ حق مشارکت فردی و بی‌واسطه موظف است نسبت به راه‌اندازی سامانه متناظر براساس دستورالعمل‌های ماده‌های (۵)، (۶) و (۷) برای هر محله در تهران، بر روی «سامانه جامع محلات» اقدام کند.

ماده نهم (۹): شهرداری تهران موظف است با در نظر گرفتن این نظام‌نامه، لایحه "مدل تشویقی اعتباری برای ارائه امتیاز و مشوق به شهروندان مشارکت جو" موضوع ماده سوم مصوبه هوشمندسازی ثبت مشارکت‌ها و نحوه تشویق شهروندان ابلاغی به شماره ۱۶۰/۲۷۲۴/۲۲۴۶۲ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۰۹ را پس از تایید ستاد راهبری جهت تصویب به شورا ارسال نماید.

ماده دهم (۱۰): شهرداری تهران موظف است در راستای حفظ حق دسترسی شهروندان به اطلاعات عمومی، ایجاد شفافیت و ترویج آگاهی عمومی در میان شهروندان، همه اسناد و مستندات پشتیبان توسعه و برنامه‌ریزی محلات، تراز مالی حساب توسعه محله‌ای، گزارش پیشرفت برنامه‌های توسعه محله و منطقه و سایر اسناد و مدارک مرتبط را بر روی سامانه شفافیت منتشر نماید.

ماده یازدهم (۱۱): نظارت بر اجرای این نظام‌نامه بر عهده کمیسیون اجتماعی و فرهنگی شورای اسلامی شهر تهران است و شهرداری تهران مکلف است گزارش حسن اجرای این مصوبه را هر ۶ ماه یکبار به شورای اسلامی شهر تهران ارائه نماید.

پیوست ۱- برنامه راهبردی مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری

اهداف	راهبردها	برنامه ها	ریز برنامه ها	سازمان مسئول	سازمان همکار	زمان اجرا از ابلاغ نظام نامه
زمینه سازی جهت ترغیب بیشتر شهروندان به مشارکت در امور محله	۱- آگاه سازی و بهره مندی از روش های ایجابی	۱-۱- ایجاد مشوق هایی جهت جلب مشارکت شهروندان	۱-۱-۱- تدوین لایحه مدل تشویقی اعتباری برای ارائه امتیاز و مشوق به شهروندان مشارکت جو	معاونت مالی و اقتصادی شهری شهرداری تهران	سایر معاونت های شهرداری	-
	جهت جلب مشارکت شهروندان (افراد و تشکل ها)	۲-۱- توان افزایی و آگاه سازی شهروندان	۱-۲-۱- اجرای طرح هایی جهت آگاه سازی و تمایل برای تغییر به سمت بهبود محلات	اداره کل آموزش های شهروندی	ستاد مدیریت محله	در طول اجرای نظام نامه
			۲-۲-۱- اجرای طرح هایی جهت افزایش مهارت های اجتماعی شهروندان	اداره کل آموزش های شهروندی	ستاد مدیریت محله	در طول اجرای نظام نامه
	۲- یکپارچه سازی ساختارمند		۱-۱-۲- طراحی پل کاربری شهروندان	سازمان فناوری اطلاعات	ستاد مدیریت محله	شش ماه

مشارکت شهروندان (افراد و تشکل ها) با مدیریت شهری	ایجاد انسجام، رویه واحد و ساختار یکپارچه مشارکت شهروندان محله در امور مدیریت شهری در سطح محله	۲-۱-۲- اطلاع رسانی گسترده پنل به شهروندان جهت خوداظهاری اطلاعات	اداره کل روابط عمومی	سازمان زیباسازی، شرکت راه آهن شهری تهران و حومه (مترو) و شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه و سازمان مدیریت و نظارت بر تاکسیرانی	هفت ماه
		۲-۱-۲- ایجاد سیستم یکپارچه اطلاعات و مشارکت شهروندان			
		۲-۳-۱- جمع آوری سوابق فعالیتی شهروندان با مدیریت شهری	ستاد مدیریت محله	کلیه معاونت ها و ستاد	هشت ماه
		۲-۳-۲- توسعه، تکمیل و تجمیع بانک اطلاعات شهروندی	ستاد مدیریت محله	سازمان فناوری اطلاعات	هشت ماه
		۲-۲-۱- تحلیل اطلاعات شهروندان	ستاد مدیریت محله	مرکز مطالعات	هشت ماه
		۲-۲-۲- تعیین شاخص های مشارکت شهروندان	اداره کل مطالعات	ستاد مدیریت محله	نه ماه
		۲-۳-۲- تعیین نحوه و نوع فعالیت و توانایی شهروندان در مشارکت با مدیریت شهری	ستاد مدیریت محله	اداره کل مطالعات	نه ماه

سه ماه	کلیه معاونت های شهرداری	ستاد مدیریت محله	۱-۳-۲- شناسایی ظرفیت ها	۳-۲- ظرفیت سنجی		
سه ماه	اداره کل مطالعات	ستاد مدیریت محله	۲-۳-۲- دسته بندی ظرفیت ها متناسب با توانمندی و علاقمندی شهروندان	مدیریت شهری به منظور مشارکت موثر شهروندان با آن ها		
چهار ماه	اداره کل مطالعات	ستاد مدیریت محله	۳-۳-۲- تعیین زمینه های مشارکت شهروندان با مدیریت شهری			
-	-	شورای شهر	۱-۴-۲- اصلاح ساختار شورای راهبری مدیریت محله			
سه ماه	ستاد مدیریت محله	شورای راهبری	۲-۴-۲- اصلاح ساختار کارآمد مدیریت محله، تدوین و تصویب دستورالعمل مربوط			
چهار ماه	ستاد مدیریت محله	شورای راهبری	۳-۴-۲- تدوین و تصویب دستورالعمل مشارکت شهروندان با مدیریت شهری در حوزه های تصمیم سازی و برنامه ریزی	۴-۲- چابک سازی، بهینه سازی و تعیین فرایند مشارکت شهروندان با مدیریت شهری		
پنج ماه	کمیسیون فرهنگی اجتماعی و ستاد	شورای راهبری	۴-۴-۲- تدوین و تصویب دستورالعمل مشارکت شهروندان با مدیریت شهری در حوزه دیده بانی			
شش ماه	ستاد مدیریت محله	شورای راهبری	۵-۴-۲- تدوین و تصویب دستورالعمل فرایند مشارکت شهروندان در اجرای پروژه های محله ای			
بلافاصله پس از تصویب	-	اداره کل دفتر شهردار	۶-۴-۲- ابلاغ دستورالعمل ها به شهرداری			

نه ماه	ستاد مدیریت محله	اداره کل آموزش های شهروندی	۲-۳-۱- ارائه آموزش به شهروندان در زمینه مسائل و چالش های مدیریت شهری	۲-۳- ارائه آموزش های لازم به منظور هماهنگ سازی شهروندان و مدیریت شهری جهت تحقق سیستم یکپارچه اطلاعات		
شش ماه	ستاد مدیریت محله	اداره کل برنامه ریزی و آموزش	۲-۳-۲- ارائه آموزش به مدیریت شهری در خصوص نحوه تعامل و مشارکت با شهروندان			
هشت ماه	معاونت برنامه ریزی و ستاد مدیریت محله	سازمان فناوری اطلاعات	۳-۱-۱- طراحی و راه اندازی سامانه تعامل مدیریت شهری و شهروندان براساس فرایندهای تعیین شده برای مشارکت شهروندان در حوزه های تصمیم سازی و برنامه ریزی، دیده بانی و اجرایی	۳-۱-۳- ایجاد سامانه تعامل مدیریت شهری و شهروندان	۳-هوشمندسازی فرایند ارتباط شهروندان (افراد و تشکل ها) با مدیریت شهری	شفاف سازی تعامل و همکاری شهروندان و مدیریت شهری در سطح محله
نه ماه	ستاد مدیریت محله	سازمان فناوری اطلاعات	۳-۱-۲- نمایه سازی سامانه برای عموم و اشتراک گذاری اطلاعات مشارکت شهروندان و مدیریت شهری			
ده ماه	سازمان زیباسازی، شرکت راه آهن شهری تهران و حومه (مترو) و شرکت واحد اتوبوسرانی تهران و حومه و سازمان	اداره کل روابط عمومی	۳-۱-۳- اطلاع رسانی به شهروندان جهت برقراری تعامل با مدیریت شهری از طریق سامانه			

	مدیریت و نظارت بر تاکسیرانی				
در طول اجرای نظام نامه	-	کمیسیون فرهنگی اجتماعی شورای شهر	۱-۲-۳- نظارت بر فرایند تعامل مدیریت شهری با تشکل ها و شهروندان	۲-۳- شکل دهی سازوکار شفاف نظارت بر تعامل مدیریت شهری با شهروندان	
در طول اجرای نظام نامه	-	۱۸۸۸	۲-۲-۳- ایجاد و سازوکارهای نظرسنجی و پایش مستمر نظرات شهروندان		
هر سه ماه یکبار	ستاد مدیریت محله	کمیسیون فرهنگی اجتماعی شورای شهر	۳-۲-۳- ارزیابی نتیجه و فرایند تعامل مدیریت شهری و تشکل ها و شهروندان		

تاریخ: ۱۴۰۰/۰۹/۰۹

شماره: ۱۶۸۷۱/۱۶۰

پیوست: ۰

بسم الله الرحمن الرحيم

به: جناب آقای علیرضا زاکانی شهردار محترم تهران

موضوع: استرداد ۱۱ لایحه معوقه از دوره پنجم شورای اسلامی شهر تهران

سلام علیکم؛

بازگشت به نامه شماره ۱۰/۷۹۹۹۹۳ مورخ ۱۴۰۰/۰۸/۲۴ جنابعالی در خصوص درخواست استرداد یازده مورد از لوایح معوقه (دوره پنجم)، لوایح به شرح جدول ذیل مسترد می گردد. ضمناً سپاسگزار است در مواردی که با توجه به الزام مقرر در مصوبات مربوطه نیاز به ارسال لوایح جایگزین دارد اقدام مقتضی صورت گیرد. / م

ردیف	موضوع لایحه	شماره لایحه
۱	لایحه «اصلاحیه تبصره یکم مصوبه ساماندهی مشارکت های اجتماعی در محلات ابلاغی به شماره ۱۳۱۷، ۱۱۷۸۵، ۱۶۰، ۱۳، ۸۸، ۰۸، ۱۳»	۱۰/۱۳۰۴۵۱۸ ۹۸، ۱۱، ۱۲
۲	لایحه «مجوز واگذاری حق بهره برداری یک قطعه زمین به پلاک ثبتی ۳۷۴۴، ۷۸۰ متعلق به شهرداری تهران به موسسه فرهنگی هنری دفتر پژوهش های فرهنگی»	۱۰/۶۶۷۵۴۴ ۹۹، ۰۷، ۰۹
۳	لایحه «نظام نامه مشارکت محله ای شهروندان در مدیریت شهری»	۱۰/۱۰۱۴۳۰۵ ۹۹، ۱۰، ۱۴
۴	لایحه «نظام نامه مشارکت و تعامل تشکلهای مردم نهاد و مدیریت شهری»	۱۰/۱۱۱۶۴۵۹ ۹۹، ۱۱، ۰۸
۵	لایحه «طرح جامع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار شهر تهران»	۱۰/۱۱۴۶۴ ۱۴۰۰، ۰۱، ۱۵
۶	لایحه «مجوز واگذاری حق بهره برداری از ۱۴ ملک و زمین متعلق به شهرداری تهران، به منظور فعالیت های عام المنفعه»	۱۰/۵۲۵۴۵ ۱۴۰۰، ۰۱، ۲۶
۷	لایحه «طرح رویداد تهران ۱۴۰۰»	۱۰/۱۲۳۰۹۲ ۱۴۰۰، ۰۲، ۱۸
۸	لایحه «اعطای مجوز به شهرداری تهران جهت واگذاری حق انتفاع به صورت رقبی اراضی و املاک خود به شرکت گاز استان تهران جهت احداث برج های تخلیه اضطراری گاز در مواقع بحران»	۱۰/۲۸۳۴۲ ۱۴۰۰، ۰۱، ۱۸
۹	لایحه «اصلاح مصوبه نحوه صدور مجوز حفاری در شهر تهران ابلاغی به شماره ۲۲۷۴/۷۲۲/۱۶۰ مورخ ۱۳۸۵/۰۲/۱۲ اصلاحیه های بعدی آن»	۱۰/۸۱۴۶۷۵ ۹۸، ۷، ۲۱
۱۰	لایحه «اعطای مجوز به شهرداری تهران جهت اجرای توافق نامه منعقد با آستان قدس رضوی در خصوص املاک موقوفه واقع در طرح های مصوب شهری به پلاک های ثبتی ۶۸، ۷۱، ۷۴ اصلی» بخش ۱۱ تهران	۱۰/۲۵۱۳۰۴ ۱۴۰۰، ۰۳، ۲۳
۱۱	لایحه «ساماندهی دفاتر خدمات الکترونیک شهر»	۱۰/۴۰۸۰۶۶ ۱۴۰۰، ۰۵، ۰۵

تاریخ: ۱۴۰۰/۰۹/۰۹

شماره: ۱۶۸۷۱/۱۶۰

پیوست: ۰

برای اطلاع
نایب رئیس شورای اسلامی شهر تهران

رونوشت: - اعضای محترم شورای اسلامی شهر تهران جهت استحضار.

- رئیس محترم کمیته تنقیح مصوبات شورای اسلامی شهر تهران جهت استحضار.

- دفتر هیأت رئیسه و مصوبات (۲۰۱/۵/۱۱۸۸-۵/۱۹۹-۵/۱۶۷-۵/۱۷۴-۵/۱۸۴-۵/۱۴۴-۵/۱۱۸-۵/۱۵۳-۵/۱۸۰-۵/۱۷۹-۵).